

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Heleny Horákové a soudkyň JUDr. Blanky Chvojové a JUDr. Markéty Čermínové v právní věci žalobce: **Městská část Praha – Lipence**, K Obci 47, Praha 5, zast. JUDr. Alešem Zemanem, advokátem v Praze 4, Zelený pruh 99, proti žalovanému: **EKOSPOL, a.s.**, se sídlem Praha 7, Dukelských hrdinů 19, **o zaplacení částky 924.000,-Kč s příslušenstvím**, o odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 3. května 2007 č.j. 10 C 288/2003-95,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku o věci samé **p o t v r z u j e**.
- II. Ve výroku o nákladech řízení se rozsudek soudu I. stupně **m ě n í** tak, že žalobkyni se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni se nepřiznává právo na náhradu nákladů odvolacího a dovolacího řízení a řízení před Ústavním soudem.

Odůvodnění

Žalobkyně se domáhala zaplacení částky 924.000,- Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že žalovaný jí na základě smlouvy o dílo na biologickou čistírnu odpadních vod dodal pouze částečné plnění o poloviční kapacitě, takže sama musela čistírnu nechat později dovybavit technologickým zařízením od jiné firmy za cenu, která představuje žalovanou částku.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, neboť nárok pokládal za promlčený. Krom toho namítal, že dluh nevznikl, neboť mezi účastníky došlo k dohodě o částečném plnění s ohledem na to, že měl proti žalobkyni nárok na penále vyplývající z její platební nezádně. Žalobkyně proplácela vystavené faktury s prodlením a nebyla schopna hradit vzniklé úroky z prodlení. Proto obě smluvní strany respektovaly vybavení čističky odpadních vod zařízením o poloviční kapacitě bez změny ceny díla.

Rozsudkem ze dne 5. 4. 2005, č. j. 10 C 288/2003-34 Obvodní soud pro Prahu 7 žalobu zamítl s odůvodněním, že nárok byl promlčen. K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 10. 2005, č. j. 11 Co 328/2005-50 toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení s tím, „...aby vedl žalobce k upřesnění nároku, kterého se domáhá – zda uplatňuje nárok z odpovědnosti za vady nebo nárok na náhradu škody a popř. jej v závislosti na tom vedl i k doplnění skutkových tvrzení...“. Rozsudkem ze dne 6. 4. 2006, č. j. 10 C 288/2003-63, soud I. stupně poté žalobu opět zamítl s odůvodněním, že žaloba byla podána po uplynutí čtyřleté promlčecí doby pro uplatnění nároku na náhradu škody. Také toto rozhodnutí soudu prvního stupně bylo usnesením odvolacího soudu ze dne 25. 10. 2006, č. j. 11 Co 313/2006-74) zrušeno s odůvodněním, že pokud by se jednalo o nárok z odpovědnosti za škodu, nebyl by nárok promlčen. Soudu I. stupně uložil, aby doplnil dokazování ohledně uplatněného nároku na náhradu škody. Rozsudkem ze dne 3. května 2007, č.j. 10 C 288/2003-95 (nyní napadeným rozsudkem) soud I. stupně žalobě vyhověl tak, že uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 924 000 Kč s 2% úrokem z prodlení s odůvodněním, že žalobkyně má ve smyslu § 380 obchodního zákoníku právo na náhradu škody ve výši požadované žalobou, spočívající v nákladech jí vynaložených na dokončení díla jiným subjektem. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 28. 11. 2007, č.j. 11 Co 342/2007-113, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, neboť na základě skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně učinil závěr, že se v dané věci jednalo o vadné plnění a žalobkyně mohla za použití § 564 obchodního zákoníku uplatnit některý z nároků z titulu odpovědnosti za vady podle § 436 obchodního zákoníku. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 27. 10. 2008, č. j. 32 Cdo 2679/2008-125 zamítl. Došel k závěru, že řízení netrpělo vadami uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. a neshledal ani pochybení v právním závěru odvolacího soudu, že v daném případě nejsou splněny předpoklady odpovědnosti za škodu. Pokud žalobkyně tvrdí, že jí vznikla škoda tím, že dokončení díla zaplatila dvakrát, a to žalovanému a poté dalšímu subjektu, který dílo dokončil, neshledal její námitku důvodnou, neboť odvolací soud správně dovodil, že tento nárok nelze vůči zhotovitelce díla požadovat z titulu práva z odpovědnosti za škodu, ale z titulu odpovědnosti za vady. Závěr odvolacího soudu je tedy v souladu s § 440 odst. 2 obch. zák., podle něhož uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároků z vad zboží podle § 436 a § 437 obchodního zákoníku, nelze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu, i v souladu s dosavadní judikaturou.

Ústavní soud ČR na základě ústavní stížnosti nálezem I. ÚS 343/09 rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2008, č. j. 32 Cdo 2679/2008-125, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2007, č. j. 11 Co 342/2007-113 zrušil. Přitom se v odůvodnění nálezu, aniž se zabýval meritem věci, kromě jiného vyjádřil též k jejímu právnímu posouzení. Poukázal na ustanovení § 422 odst. 2 obch. zák., podle kterého výslovně platí, že jestliže z přepravního dokladu, dokladu o předání zboží nebo z prohlášení prodávajícího vyplývá, že dodává zboží v menším množství, nebo jen část zboží, nevztahuje se na chybějící zboží ustanovení o vadách zboží. S odkazem na komentář obchodního zákoníku (srovnej Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 8. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 1097-1098) uvedl, že obecně platí, že dodávka menšího množství, než jaké odpovídá smlouvě, může být ve množství, ale může jít o částečné nesplnění smlouvy. Pro posouzení toho, zda se při dodávce menšího množství, než jaké odpovídá smlouvě, se jedná o množstevní vadu nebo o částečné neplnění smlouvy, se vychází z průvodních, popřípadě přepravních dokladů. Pokud z nich vyplývá, že prodávající plní jen část dodávky a dodané množství odpovídá množství uvedenému v těchto dokladech, nejde o množstevní vadu (buď jde částečné plnění v souladu se smlouvou nebo o nesplnění smlouvy v určitém rozsahu). O množstevní vadu se naopak jedná v případě, kdy neodpovídá množství dodané množství uvedenému v připojeném dokladu. Nekompletní plnění stejně jako plnění částečné tedy není plněním vadným, pokud tyto nedostatky jsou zaznamenány v průvodních dokladech. V dané věci se však podle názoru Ústavního soudu obecné soudy důsledně nevypořádaly s otázkou, zda se skutečně jedná o nárok z vadného plnění, které by podle § 440 odst. 2 obch. zák. vylučovalo možnost domáhat se práva jinou cestou, tedy např. institutem vydání bezdůvodného obohacení. Mimo jiné i v tom spatřoval porušení práva stěžovatelky na řádný proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a ústavní stížnosti vyhověl a shora citovaná rozhodnutí odvolacího a dovolacího soudu zrušil.

Odvolací soud se tedy znovu zabýval napadeným rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 3. května 2007 č.j. 10 C 288/2003-95, jímž bylo uloženo žalovanému zaplatit žalobkyni 924.000,-Kč s příslušenstvím a na nákladech řízení 362.218, 50 Kč, vše do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Soud I. stupně, vázán právním názorem odvolacího soudu vyjádřeným ve zrušovacím usnesení ze dne 25. října 2006 č.j. 11 Co 313/2006-74, že pokud by šlo o náhradu škody, není nárok podle § 397 a 398 obch. zák. promlčen, se zabýval dalšími podmínkami vzniku práva na náhradu škody v požadované výši. Vycházel ze zjištění, že účastníci uzavřeli smlouvu o dílo včetně dodatků, jejímž předmětem byla biologická čistírna odpadních vod (ČOV) s kapacitou 2500 EO za sjednanou cenu 83,5 mil. Kč. Žalovaný v průběhu stavby postupně vystavoval faktury, které žalobkyně vesměs se zpožděním proplácela. Dílo bylo předáno 16. 12. 1996 a stavba byla kolaudována 30. 7. 1998 s kapacitou 1250 EO, kterou zajišťovala jedna linka ČOV. Česká inspekce životního prostředí Praha při revizi ČOV v červnu 2000 zjistila, že čistírna má nedostatečnou kapacitu. Žalobkyně proto dopisem ze dne 24. 5. 2001 žádala žalovaného o odstranění nedodělku spočívajícího v předání díla o poloviční kapacitě. Žalovaný svým dopisem ze dne 21.9.2000 sdělil, že je ochoten zajistit vybavení druhé nádrže technologií, avšak na základě dodatku ke smlouvě o dílo a za úhradu. Žalobkyně mu oznámila dopisem ze dne 29. 6. 2001, že si dodanou technologii objedná sama a vydaje uplatní vůči němu. Náklady na dovybavení čistírny činily 924.000,-Kč, což byla cena, kterou žalobkyně na základě smlouvy o dílo na technologické vybavení druhé nádrže ČOV zaplatila 1. Vodohospodářské, spol. s r.o. Na základě těchto zjištění došel soud I. stupně k závěru, že žalovaný porušil smlouvu o dílo uzavřenou se žalobkyní tím, že dodal dílo o menší kapacitě, než jaká byla písemně dohodnuta, přičemž podle § 272 odst. 2 obchodního zákoníku nedošlo

k písemné změně smlouvy. Dovodil, že v důsledku toho žalované vznikla škoda ve smyslu § 380 obchodního zákoníku, podle něhož se za škodu považuje újma, která poškozené straně vznikla tím, že musela vynaložit náklady v důsledku porušení povinnosti druhé strany. Žalovaný přitom porušil závazkový vztah a je podle § 373 obchodního zákoníku povinen nahradit tím způsobenou škodu druhé straně. Žalobkyně prokázala, že v důsledku porušení smlouvy žalovaným musela vynaložit dalších 924.000,- Kč jiné firmě, která dokončila dílo namísto žalovaného Z těchto důvodů žalobě vyhověl a o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání, ve kterém soudu I. stupně vytýkal, že neobjasnil, zda se účastníci dohodli, že dílo bude dokončeno později, nebo zda se žalobkyně spokojila s částečným plněním s ohledem na existenci svého dluhu vůči němu z titulu opožděně provedených plateb. Namísto toho pouze s odkazem na ust. § 367 obchodního zákoníku kvalifikoval jeho jednání, spočívající v předání ČOV v poloviční kapacitě, jako jednání dlužníka v prodlení, který porušil povinnost ze závazkového vztahu, čímž automaticky vznikl nárok žalobkyně na náhradu škody. Přitom nevzal v úvahu, že žalobkyně o neúplném plnění věděla od samého počátku, tj. od 16. 12. 1996, kdy dílo písemně převzala jako dílo úplné, bez požadavků na další plnění. Sám měl vůči žalobkyni k datu převzetí díla pohledávku v částce 808.420,- Kč z titulu úroků z prodlení za opožděně provedené platby. Poukázal na kogentní ustanovení § 324 odst. 3 obch. zák s tím, že pokud částečné plnění neodporuje povaze závazku nebo jeho hospodářskému účelu vyjádřenému ve smlouvě o dílo, pak i částečné plnění lze maximálně kvalifikovat jako určitý druh vadného plnění. I když žalobkyně dílo převzala, pak jeho závazek řádně provést dílo trvá i nadále. Obsah závazku se mění tak, že odpovídá nárokům objednatele vzniklým z vadného plnění. Podle § 564 obch. zák. platí při vadách díla přiměřeně vedle jiných i § 436 obch. zák., z něhož vyplývá, že žalobkyně mohla požadovat jednak odstranění vady (tj. dostrojení chybějící kapacity ČOV), nebo přiměřenou slevu z ceny, případně mohla od smlouvy i odstoupit. Odstoupit mohla i podle § 367 obch. zák. pro jeho prodlení s plněním povinnosti ze závazkového vztahu. Žalobkyně však ani jeden z těchto případných nároků neuplatnila. Případný nárok na slevu z ceny díla by odpovídal rozdíl mezi hodnotou, kterou by dílo mělo bez vady, a hodnotou, kterou má dílo předané. Pokud žalobkyně cenu díla zaplatila celou, pak by maximálně mohla požadovat její vrácení do výše uplatněné slevy. Případná sleva z ceny díla však v žádném případě nekoresponduje s částkou žalobkyni uplatněnou jako náhrada škody. Dále poukázal na § 440 odst. 2 obch. zák., podle něhož uspokojení, kterého lze dosáhnout uplatněním některého z nároku z vad díla, nelze dosáhnout uplatněním nároku z jiného právního důvodu. Obchodní zákoník ani neumožňuje, aby žalobkyně bez dohody s ním sama odstranila nebo nechala odstranit vady díla. Takový postup je možný, jen pokud se na tom strany dohodnou nebo pokud by objednatel uplatnil právo na slevu z ceny nebo odstoupil ze smlouvy. Na náhradu škody z titulu majetkové újmy v důsledku platby třetí osobě za dodávku chybějící části díla, nemá žalobkyně vůbec nárok, neboť neprokázala ani vznik a výši této „jiné škody“, stejně tak jako celkovou výši údajné škody. Konečně dále trval na své původní námitce, že nárok je promlčen. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobu zamítl.

Odvolací soud po zjištění, že žalovaný uplatňuje odvolací důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř., přezkoumal napadený rozsudek i předcházející řízení podle § 212 a § 212a o.s.ř. a vycházející z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 343/09 shledal, že odvolání není důvodné, neboť napadený rozsudek je ve výroku správný, byť z odlišných důvodů, než jaké shledal soud prvního stupně.

Odvolací soud vycházel ze skutkového stavu zjištěného soudem I. stupně, přičemž k novému právnímu zhodnocení důkazů dospěl po jejich opětovném provedení, a to přehledem zaplacených faktur ke dni 23.11.2000, dále dopisem žalovaného ze dne 24.5.2001 a ze dne 29.6.2001 a dále smlouvou o dílo uzavřenou mezi účastníky dne 23.11.2003. Při právním hodnocení nároku žalobkyně pak vycházel ze shora citovaného odůvodnění nálezu Ústavního soudu, který poukázal na ustanovení § 422 odst. 2 obchodního zákoníku, podle něhož jestliže z přepravního dokladu, dokladu o předání zboží nebo z prohlášení prodávajícího vyplývá, že se dodává zboží v menším množství nebo jen část zboží, nevztahují se na chybějící zboží ustanovení o vadách zboží. V tom případě se neuplatní se ani vyloučení možnosti domáhat se práva jinou cestou ve smyslu § 440 odst. 2 obchodního zákoníku.

Odvolací soud má za nepochybné, že smlouva o dílo ze dne 23.11.1993 byla původně uzavřena na výstavbu čistírny odpadních vod o kapacitě 2500 EO. Tato smlouva měla písemnou formu a bylo v ní ve smyslu § 272 odst. 2 obch. zák. dohodnuto, že pouze písemně může být měněna. Mezi účastníky je nesporné, že k písemné změně smlouvy nedošlo, přesto však při kolaudaci a předání díla žalobkyně převzala čistírnu odpadních vod, jejíž součástí je pouze 1 linka biologického čištění o kapacitě 1250 EO, což je uvedeno v protokolu o předání a převzetí díla ze dne 16.12.1996. Obsah ujednání mezi účastníky, které provázelo předání ČOV o menší kapacitě, než jaká byla smlouvou o dílo dohodnuta, nebyl zjištěn a není ani relevantní, neboť se jednalo pouze o ústní domluvu. Nepochybné je, že předané dílo odpovídá svým rozsahem protokolu o předání. Nejedná se tedy ve smyslu shora citovaného § 422 odst. 2 obchodního zákoníku o vadné plnění, ale o plnění částečné, takže aplikace § 440 odst. 2 obchodního zákoníku v tomto případě není možná.

Rovněž je nesporné, že v době předání díla nebyla doplacena celá dohodnutá cena díla podle smlouvy. Na tuto situaci smlouva pamatuje v ujednáních o vzájemných zárukách (čl. X smlouvy), podle kterého v případě, že objednatel je v prodlení s platbami, je možné zastavení prací a prodloužení lhůty k dodání díla. Jiné sankce, např. smluvní pokuta apod. nebyly mezi účastníky sjednány. Z předložených faktur a jejich přehledu je zřejmé, že k doplacení ceny na částku 83,503.515,-Kč došlo až na základě faktury SO 000444/99, a to ve dvou splátkách 800.000,-Kč dne 16.5.2000 a 1,245.000,-Kč dne 23.11.2000. Teprve poté vznikla žalovanému povinnost dokončit dílo a k tomu jej také žalobkyně vyzvala dne 24.5.2001. Mezi účastníky je dále nesporné, že žalovaný odmítl dílo dokončit, pokud mu nebude za dokončení díla znovu zaplaceno a nebude uzavřena nová smlouva. Na to reagoval žalobcem dopisem ze dne 29.6.2001, kterým oznámil žalovanému, že dílo dokončí na základě smlouvy s jinou firmou s tím, že bude požadovat úhradu na žalovaném.

Podle § 344 obch. zák. je odstoupení od smlouvy možné pouze v případech, které stanoví smlouva nebo tento zákon. Podle § 346 odst. 2 obch. zák., jestliže strana, jež je v prodlení, prohlásí, že svůj závazek nesplní, může druhá strana od smlouvy odstoupit bez poskytnutí dodatečné přiměřené lhůty k plnění nebo před jejím uplynutím. Podle § 347 odst. 1 obch. zák., týká-li se prodlení dlužníka nebo věřitele pouze části splatného závazku, je druhá strana oprávněna odstoupit od smlouvy jen ohledně plnění, které se týká této části závazku. Odvolací soud vyložil tedy dopis ze dne 29.6.2001 jako odstoupení od části závazku ve smyslu § 347 odst. 1 obch. zák., přičemž tento projev vůle takto hodnotil ve smyslu § 266 odst. 1 obch. zák., podle kterého projev vůle se vykládá podle úmyslu jedající osoby, jestliže tento úmysl byl straně, které je projev vůle určen, znám nebo jím musel být znám. Podle názoru odvolacího soudu je tento projev vůle zcela jasný a určitý a odstoupení

od smlouvy je platné, neboť je v souladu se shora citovaným ustanovením § 346 odst. 2 a 347 odst. obch. zák.

Podle § 351 odst. 2 obch. zák. odstoupením od smlouvy zanikají všechna práva a povinnosti stran ze smlouvy. Podle odst. 2 tohoto ustanovení strana, které bylo před odstoupením od smlouvy poskytnuto plnění druhou stranou, toto plnění vrátí, u peněžitého závazku spolu s úroky ve výši sjednané ve smlouvě pro tento případ, jinak stanovené podle § 502. Jedná se o dobu bezdůvodného obohacení podle občanského zákoníku, tedy o případ, kdy důvod pro plnění dodatečně odpadl a v důsledku toho se plnění stalo bezdůvodným obohacením.

V projednávané věci žalobkyně doplatila, byť po lhůtě stanovené ve smlouvě o dílo, sjednanou cenu díla a měla právo požadovat, aby žalovaný dílo dokončil. Žalovaný však tak neučinil, a tím se bezdůvodně obohatil právě o částku, která odpovídá hodnotě plnění, které neposkytl, přestože za něj dostal zapláceno. Výši tohoto plnění má odvolací soud za prokázanou tím, že žalobce uzavřel smlouvu s jiným subjektem, kterému zaplatil za dostrojení čističky odpadních vod částku 924.000,-Kč. Odvolací soud hodnotil tento důkaz ve smyslu § 136 o.s.ř., takže se jedná o cenu v místě a čase obvyklou a přiměřenou ceně za dostrojení jedné linky čističky odpadních vod, a to i v závislosti na tom, jaké částky byly žalovaným fakturovány za technologické vybavení čistírny odpadních vod v průběhu její výstavby.

Odvolací soud se rovněž zabýval námitkou promlčení, kterou žalovaný vznesl v průběhu řízení, a došel k závěru, že právo promlčeno nebylo, neboť zde platí obecná promlčecí doba čtyřletá ve smyslu § 397 obch. zák. a počátek jejího běhu je podle § 394 odst. 1 obch. zák. ode dne, kdy odstoupení od smlouvy došlo žalovanému dopisem dne 29.6.2001. Pokud tedy byla žaloba podána 15.10.2003, stalo se tak před uplynutím čtyřleté promlčecí doby.

Z těchto důvodů odvolací soud podle § 219 o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku o věci samé, jako ve výroku správný potvrdil, byť s odlišným právním posouzením.

Podle § 142 odst. 1 o.s.ř. účastníku, který měl v řízení úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva. Proti účastníku, který v řízení úspěch neměl. Podle § 150 o.s.ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo z části přiznat.

Při úvaze o náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem došel odvolací soud k závěru, že žalobkyni, která měla v řízení úspěch, nelze náhradu nákladů řízení, na kterou by jinak měla podle výsledku řízení právo, přiznat. Vycházel přitom z okolností případu, kdy k situaci, že žalovaný svou povinnost nesplnil, došlo proto, že žalobkyně byla v prodlení s proplácením faktur, tedy s placením dohodnuté ceny v dohodnutých termínech. Žalovaný přesto ve stavbě pokračoval až do roku 1998, kdy předal částečné plnění. Žalobkyně sama přispěla ke vzniku sporu jednak svou platební nekázní a jednak tím, že písemnou smlouvu doplňovala pouze ústními ujednáními, které nemají právní relevanci. V tom spatřuje odvolací soud důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu shora citovaného § 150 o.s.ř.

Z těchto důvodů odvolací soud podle § 220 odst. 1 o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně ve výroku o nákladech řízení změnil tak, že se podle § 150 o.s.ř. žalobkyni náhradu nákladů řízení, na kterou by jinak měla právo podle § 142 odst. 1 o.s.ř., nepřiznal. Z téhož důvodu pak

podle § 224 odst. 1 o.s.ř. rozhodl o nákladech řízení odvolacího, dovolacího a před Ústavním soudem.

Poučení : Proti tomuto rozsudku není **dovolání** přípustné, ledaže dovolací soud na základě dovolání podaného do dvou měsíců ode dne doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 7 dojde k závěru, že se jedná o věc po právní stránce zásadního významu.

V Praze dne 11. listopadu 2009

JUDr. Helena Horáková v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Alena Ciprovská